

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Poljske ulice št. 10.

Jakob Gallus.

(Studije o njem; podaja J. Mantuani.)

Omikani muzikalni svet slavi letos 300letnico smrti glasbenega mojstra-orjaka. Godi se svetu kot večjidel navadno: Slavi ga, ker nekako instinktivno čuti, da presega njegov genij meje vsakdanjosti, da, tudi meje navadnih izvršujočih umetnikov, a ne čisla ga iz prepričanja. To je povse naravno. Ne rečem, da našega mojstra svet sploh ne pozna; celo strokovnjaški svet ne vé zanj. V nas Slovencih se temu ni diviti; mi stojimo na stališči, kot ga navadno ustvarja oportunitizem. Ne brigamo se dovolj za svojce in za svojstvo, če jih ne najdemo v svoji bližini. Bolj čudno je to, da ga niti ondi ne poznajo, kjer imajo priliko spoznavati ga iz pristnih virov njegovih del.

Dasi moramo pripoznavati, da bi se bil uže marsikdo potrudil, da pokaže svetu rojaka, koji ima na istodobnem glasbenem polji gotovo več zasluga, kot Trubar za slovstvo, moramo vendar obžalovati, da taki nimajo ne prilike ne pripomočkov, proučiti njegovih umotvorov.

Bilo je pred več leti, ko sem četrtošolec pod vodstvom g. stolnega kapelnika A. Foerster-ja pel krasno skladbo Gallovo „*Ecce quomodo moritur justus*“. Po sklepu reče nam izvrstni naš učitelj: „Glejte, ta mož bil je Kranjec; vemo pa o njem le, da je bil okoli 1550 rojen, a 1591 da je umrl; drugega ne vemo nič o njem; in bil je vendar tako izvrsten godbenik“.

Želja, zvedeti kaj več o tem sijajno-neznanem možu navdajala me je od one ure vedno, seme zasejano mi zamrlo več. A dokler sem bil le v Ljubljani, ni mi bilo moč poizvedeti kaj več. Pripomočkov nisem imel in tudi to, kar bi bil lahko iztaknil, ni mi bilo dostopno kot ubogemu dijaku, ki je povsod zadnji. Po prihodu v prestolno mesto pa so se mi takoj odprla na stežaj vrata do vsih velikanskih zbirk in duševnih zakladov. Tu pričel sem takoj ob prostih urah in trenutkih iskati. Šlo mi je pa kot vsakemu arheologu: kopati je bilo treba, in to na slepo-srečo. Cel teden je potekel, ne da bi me bil odškodoval le z enim samim zrnom! Tako sem srečno prelistal 437 starih in novih folijantov, knjig

in knjižic, programov, brošuric in celo dnevnikov — in dobil vsaj toliko gradiva, da sem mogel naprej. Na podlagi teh podatkov in belježek jel sem tekati in siliti do virov po najkrajši poti: jel sem dopisavati knjižnicam in muzikalnim zbirkam po Avstriji in Nemčiji. Kakó se človeku ob takih prilikah godi, to vé vsakdo, ki se je kedaj bavil z znanstvenim raziskavanjem. Mnogo zavodov mi je uljudno in hitro odgovorilo — a večji del so bile tužne vesti; odgovarjalo se mi je, da Gallus-a sploh ni med inimi skladatelji, ali pa da je le en glas tega ali družega umotvora njegovega. Od drugodi se mi je spet javilo, da bi bilo lahko kaj, a da zbirka ni urejena, da torej ni moči ničesar najti. Skorej je bilo obupati. A zato potolažila so me toliko bolj poročila, koja so izvedno javila, da hranijo dragocene zaklade našega rojaka v svojih zbirkah. Vsako tako poročilo dalo mi je nove moči. S tem pa ni bilo dovolj. Da se res kaj dožene, treba je stvari videti. Zato sem se l. 1889 napravil na pot po Českej in Moravskej, po krajih kjer je baje deloval naš rojak. Tu sem se pa tudi uveril, da ga ne poznajo drugodi bolje, nego pri nas. Dobil na tej poti nisem družega nego za njegov životopis dragocen podatek: namreč njegov zapuščinski inventar pisan v českem jeziku in hranjen v knjigi inventarov v staromeški svetovalnici. Z redko postrežnostjo in ljubeznjivostjo postavila sta mi gg. prof. dr. Emler in prof. dr. Čalakovský arhiv na prosto preiskavanje. Po inih mestih českih nisem dobil ničesar. Isto tako godilo se mi je po Moravskem.

Tudi tam, kjer sem upal dobiti največ — odšel sem nezadovoljen, namreč iz arhiva v Kromerižu. V Olomucu se mi je zatrjevalo, da ondi je vse, kar je v dotiki s škofi. A prišedši tje moral sem najprej priboriti si dostop, in potem mi ni bilo mogoče uprav do arhiva, ampak poznamenjal sem posamezne folijante in kopijare, za kolikor sem jih vedel in te prinašal mi je nadzornik enega za drugim v veliko pisarno oskrbniško. Čas mi je pa potekel, moral sem na Dunaj nazaj. V primeri s stroški in trudom bil je rezultat, rekel bi, ničeven. A to ni me odstrašilo; dopisaval sem ne le oficijelnim potom knjižnicam, temveč tudi posameznikom in brbal dalje po dunajskih zbirkah. Začetkom lanskega leta obrnil sem se s prošnjo za podporo na deželni odbor, mestni magistrat in po njem na hranilnico Kranjsko. Ti trije zavodi in korporacije vročili so mi za pot v Nemčijo zadostno svoto denarja, in tako mi je bilo možno na precej dolgo pot skozi Tirolsko, Bavarsko, Saško in Prusko do Stetina in od todi preko Pomorja (Pommern) skozi prusko Šlezijo nazaj. — To je kratek obris zgodovine mojega preiskavanja.

Ker bom spisal obširen životopis Gallus-ov, poročam tu le ob kratkem o onih delih, koje sem dobil in večji del tudi porabil, jedno celo popolnoma prepisal na svojem potu.

1. Na Avstrijskem.

Na Dunaji ima e. kr. dvorna knjižnica prvo tiskano delo Gallusovo, to so njegove maše. Naslov jim je: *„Selectiores quaedam missae pro ecclesia Dei non inutiles, nunc primum in lucem datae et correctae ab*

Authore Jacobo Händl. Tenor libri primi. Pragae. Ex officina Typographica Georgii Nigrini Anno M. D. L. XXX^a. — (1580). — Na obratni strani grb škofa Olomuškega, Stanislaja Pawlowskega. Potem predgovor in posvečevalno pismo omenjenemu škofu. Na to sledita dva latinska stihotvora, oba v distihih; prvi z naslovom „Musa loquitur“, drugi „Ad authorem“. Potem kazalo in razvrstitev maš v prvem zvezku in potem v ostalih treh. Prvi zvezek ima 4 maše.

1.) Sedmoglasna (2 Discanti, 2 Alti, 2 Tenori, 1 Bassus). Téma: *Undique flammatis* etc. — 2.) Osmeroglasna; (2 Discanti, 2 Alti, 2 Tenori, 2 Bassi). Téma: *Pater noster* etc. — 3.) Osmeroglasna; (2 D., 2 A., 2 T., 2 B.). Téma: *Elisabeth impletum est tempus*. 4.) Osmeroglasna; (zvoki kot zgoraj). Téma: *Casta novennarum* etc.

Drugi zvezek. Naslov kot pri prvem. Isto tako stihotvori, — in predgovor škofu Stanislaju. Vsebina so spet 4 maše, ki so pa poznamenjane s tekočimi številkami, kot nadaljevanje prvega zvezka.

5.) Šesteroglasna (2 D., 1 A., 2 T., 1 B.) *super Dorium (tonum sc.)*. 6.) Šesteroglasna (2 D., 1 A., 2 T., 1 B.). Téma: *Elisabeth Zachariae magnum virum genuit*. To je ista maša, kot sem jo našel preteklo leto v licealni knjižnici in se bo pela 12. julija v stolnici ljubljanski. 7.) Šesteroglasna (1 D., 2 A., 2 T. 1 B.). Téma: *Locutus est Dominus ad Moysen*. 8.) Šesteroglasna (1 D., 2 A., 1 T., 2 B.). Téma: *Sancta Maria*.

Tretji zvezek. Naslov kot pri prvi. Predgovor: *D. Casparo, Abbati Zabrdovicensi ac Syloensi*. Vsebina in razvrstitev:

9.) peteroglasna maša (2 D., 1 A., 1 T., 1 B.). Téma: *Adesto dolori meo*. 10.) peteroglasna (1 D., 1 A., 2 T., 1 B.). Téma: *Transcunte Domino*. 11.) peteroglasna (1 D., 1 A., 2 T., 1 B.). Téma: *Im Mayen* etc. 12.) peteroglasna (2 D., 1 A., 1 T., 1 B.). Téma: *Ich stund an einem Morgen* etc.

Četrty zvezek. Naslov kot pri prvem. Predgovor: *D. Johanni, Abbati monasterii Zwettl*. Vsebina in razvrstitev:

13.) čveteroglasna (1 D., 1 A., 1 T., 1 B.). Téma: *Ob ich schon arm und elend bin* etc. 14.) Čveteroglasna (1 D., 1 A., 1 T., 1 B.). Brez posebne téme *super Mixolydium*. 15.) Čveteroglasna (1 D., 1 A., 1 T., 1 B.). Téma: *Un gay bergir*. 16.) *Missa 4 vocum omissis pausis, servatis pausis octo* etc.

Vsi štirje zvezki istega glasu vezani so v en sam del; takih delov je sedem, v sedmem ste: *septima et octava vox* skupaj. Vezani so v rujavo usnje, dobro ohranjeni ter imajo mnogo pripisanih pripomenkov. — Na koncu sta še dva stihotvora: *Paraclesis ad Musices amatorem* in *Author operi*.

V isti knjižnici je tudi v rokopisu 16705 čveteroglasni „*Veni sancte Spiritus*“ našega mojstra, dosedaj še nikjer natisnen, kot morem sedaj sigurno reči.

Ista knjižnica ima tudi zbirko: Erhardt Bodenschatz, *Florilegium portense, continens CXV selectissimas cautiones 4, 5, 6, 7 et 8 vocum, prae-stantissimorum nostrae aetatis autorum* i. t. d. Lipsiae, 1618. Ta izdaja

omenjene zbirke in prva njena izdaja od l. 1603 imate po 19 motet Gallus-ovih. Tu jih navajam po drugi izdaji, koja sem imel v dvorni knjižnici v roci. Na potu sem primerjal v Nemčiji te svoje zapiske tudi s prvo izdajo od l. 1603, in videl, da se gledé števila in vsebine motet Gallusovih ne ločite.

Tu imamo št. 10. *Repleatur os meum*; 13. *Beatus vir*; 24. *Ego sum panis*; 27. *Media vita*; 29. *O quam metuendus*; 36. *Veniet tempus*; 37. *Audi tellus*; 47. *Domine quando venies*; 49. *Cantate Domino*; 61. *Adoramus te*; 62. *Filiae Jerusalem*; 63. *Dominus Jesus*; 64. *Ecce quomodo*; 65. *Alleluja in Resurrectione*; 70. *Veni sancte* (8 voc.); 72. *Hodie completi*; 78. *Jam non dicam*; 82. *Hierusalem gaude* in 84. *Veni domine*, torej skup 19 motet, ne pa kot Fétis trdi, 33. Ta (ali njegov dopisnik) ni imel nobene izdaje Bodenschatz-ove v roci; izdaje od l. 1603 in 1618 imate po 19 motet; naslednje, od l. 1628 in 1721 jih niti toliko nimate.

Nadalje imamo v istej knjižnici tudi eno moteto — to omenjam tu le kot curiosum — za plunko prirejeno v knjigi: „Lautenbuch, | viler | Newerlessener | fleissiger, schöner Lau | tenstück, von artlichen Fantaseien, kunst | lichen Musikartlichen lateinischen Muteten mit | fünf und sechs Stimmen | etc. durch Sixtum Karpel, ANNO MDLXXXVI. (1586). Št. 25. *Surge prospera amica mea*; 4 voc. (*prima et secunda pars*). — Modernih izdaj tu ne omenjam.

Neprecenljiv zaklad ima pa drug zavod na Dunaji: Gesellschaft der Musikfreunde (konservatorij). Tam je delo, kjer lahko gledamo orjaški genij Gallusov, kot bi bil iz kamna izklesan. Vse pridobitve v tehniki, v menzuralni in v kontrapunktu, — da celó o melodiji lahko govorimo pri Gallusu, — vse to je shranjeno v nastopnem delu. Naslov mu je:

*TOMVS PRIMVS MVSICI OPERIS HARMO | NIARVM, QVA-
TVOR, QVINQVE, SEX, OCTO | ET PLVRIVM VOCVM QVAE EX
SANCTO CATHOLICAE | ECCLESIAE VSV ITA SVNT DISPOSITAE |
omni tempore inservire queant. | Ad Dei Opt: Max: laudem et Ecclesiae
sanctae decus. | Incipit pars Hiemalis. | AVTHORE Iacobo Handl. | TE-
NOR. | PRAGAE, TYPIS Georgii NIGRINI. Anno MDLXXXVI
(1586) — 4°.*

Za tem naslovom nahajamo predgovor, in sicer govori Gallus škofom: Martinu, nadškofu Pražkemu, Stanislaju, škofu Olomuškemu in Andreju, škofu Vratislavskemu. Po predgovoru vidimo 4 stihotvore: a) *Ad Ecclesiam* (12 vrst). b) *Ad lectorem* (16 vrst). c) *Ad musicum* (18 vrst), d) *Ad authorem* (12 vrst). Za tem je kazalo prvemu oddelku tega prvega zvezka, obsegajoče skladbe za advent. Ta prvi oddelek ima 26 števil, katerih imajo nekatere po dva dela. Drugi del takih skladb smatra se lahko samostojnim; zato bom tudi v oklepajih pridal številko za ta slučaj, če se namreč vsak del takih skladb, ki jih imajo po več, posebej šteje.

Izmed teh 26 števil prvega oddelka (adventa) je 6 števil za 8 glasov, 7 (8) števil za 6 glasov, 7 (8) števil za 5 glasov, 6 (8) števil za 4 glase.

Drugi oddelek prvega zvezka obsega božič, novo leto in sv. tri kralje, in ima za ta čas 38 številčk (od št. 27 — 64). Od teh je: 1 številka za 16 glasov, 2 številki za 12 glasov, 2 številki za 10 glasov, 1 številka za 9 glasov, 8 številčk za 8 glasov, 1 številka za 7 glasov, 8 (10) številčk za 6 glasov, 7 (8) številčk za 5 glasov, 8 številčk za 4 glase.

Tretji oddelek obsega za postni čas (*a dominica septuagesima per quadragesimam*) pesni *de poenitentia*, v 39 številkah, od katerih je: 7 (8) številčk za 8 glasov, 15 (24) številčk za 6 glasov, 12 (15) številčk za 5 glasov, 5 (8) številčk za 4 glase. S 103. številko konča prvi del.

Drugi del ima ravno tak naslov kot prvi, samo letnica je 1587. Predgovor se obrača k opatom in drugim cerkvenim dostojanstvenikom. Po predgovoru sta dva stihotvora: *Ecclesiar*, (22 vrst) in *Authori* (18 vrst.)

Potem sledi kazalo. Ta drugi del ima 70 številčk v treh oddelkih.

Prvi oddelek (*de passione Domini nostri Jesu Christi*) ima izmed 28 številčk 4 (6) številke za 8 glasov, 3 (5) številke za 6 glasov, 2 številki za 5 glasov, 8 (11) številčk za 4 glase, 11 številčk za 4 glase in 2 zbor, obsegajoče lamentacije, *miserere*, *benedictus*.

Drugi oddelek (o vstajenji in vnebohodu Gospodovem) obsega 27 glasbotvorov (št. 29 — 55) in sicer: 1 številko za 16 glasov, 1 številko za 12 glasov, 7 (9) številčk za 8 glasov, 5 (9) številčk za 6 glasov, 7 (8) številčk za 5 glasov, 6 (7) številčk za 4 glase.

(Dalje prih.)

Jakoba Gallus-a maša „*Elisabeth Zachariae*“.

Dne 12. julija oslavi izvedenjem šesteroglasne te maše zbor ljubljanske stolnice pod vodstvom g. Ant. Foersterja tristoletnico Gallus-ove smrti.

Gallusovo ime je na dobrem glasu po glasbenem svetu, akoravno je le malo njega skladb izvršujočim godbenikom pristopnih in znanih. Vzrok temu je, da so bila dela njegova tiskana pred tremi stoletji, pozneje pa ne več izdana. Posamezni izvodi so zbog tega uže redki in le v knjižnicah po širnem svetu raztrošeni, ohranjeni. Novejših izdaj pa ni, le posameznosti so ponatisnjene kot uzorci Gallusove muze v modernih zbirkah Proske, Bodenschatz, Schöberlein, Jahn, Becker, Rochlitz.

Maše njegove, kojih je zasledil g. Mantuani nad 16, bile so doslè nepoznane — trdilo se je, češ, da Gallus nobenih spisal ni. Jedna teh maš in prav maša „*Elisabeth Zachariae*“ postala je pred kratkem šele pristopna ljubljanske stolnice zboru po najdbi njenega rokopisa v ljubljanski licealni knjižnici. Tu jo je prevel g. Karol Hoffmeister iz stare menzuralne notacije v novodobno partituro, stolni kapelnik g. Foerster pa jo priredil, da ustreza sadanjih pevcev potrebam.

Da pa opozorimo čitatelje in širjo domovino na visoko umetniško vrednost vélicegega tega Kranjca skladb, preskrbeli smo si iz peresa g. Karola Hoffmeistera, klavirskega učitelja „*Glasbene Matice*“, oceno zgoraj navedene maše, katero tu doslovno podajamo:

Smer, po koji se je bil Gallus kot skladatelj napotil, bila je ona resnega sloga cerkvenega šole beneške, tedaj bolj prosta od smeri Palestrine ali Naninija. K temu je še umerjena (moderovana) po raznih vplivih, zlasti po sodobni glasbi nemški in po značaju skladateljevem.

Njegova maša „*Elisabeth Zachariae*“ služi naj nam kot študijski objekt, da se učimo na nji spoznavati značaj umetniške tvorbe Gallusove.

Sprva si jo ogledjmo s stališča tehniškega.

Omenili smo uže, da pripada skladatelj v tem oziru beneški šoli, koju je ustanovil Willaert v XVL stoletji. Značilni so za to šolo poglavitno „*cori spezzati*“ — t. j. razdeljenje masse v več zborov z različnimi sestavami (kombinacijami) glasov, kar ima namen doseči raznolikosti v zvokovih efektih — v nasprotji k resni polifoniji šole rimske in izvirno nizozemske.

In zares, prvo prevlada v celi maši. Glasovi kupičijo se zdaj v dva zbora po tri, zdaj v tri zборе po dva glasova, odgovarjajoč in ponavljajoč se vzajemno. Drugo, polifonija, kaže se nam le redkoma, le kakor mimogredé. Bogate polifonije poslužil se je bil Gallus le tamo, kjer je táko posluževanje še bilo v splošni navadi, zlasti pri „*Amen*“ — potem pri plesajočem „*Hosanna*“, ki je prerejeno iz kratkega, brhkega motiva. — Razun tega seveda so na vseh onih mestih, kjer je postal materijal radi rabe manjšega števila glasov, gibkejši in k polifonnemu izdelanju pripravnejši. To velja posebno o troglasnih stavkih „*Benedictus*“ in „*Pleni sunt coeli*“. Zlasti zadnji kanon, to v unisonu, ki je nadpisan po starem nizozemskem običaju z „*Trinitatem in unitate veneremur*“ — kar je prvič igra z besedami: „*Trojico častimo v edivosti*“, drugič pa zajedno tudi igra v glasbi: „*tri je glasovi iz jednega*“, t. j. vsi trije glasi pojó v kanonu — je mojstersko delo kontrapunktike, a tudi pri vsi umetelnosti poln miloglasja.

Moramo-li Gallusa po takem visoko ceniti uže po strani tehniški, mojstra v obvladanji materijala, ki se je resno bil šolal, kaže se nam v tej maši zajedno tudi s stališča čisto estetičnega kot umetnik, ki misli, da si je svest namena svojega tvorjenja. Njemu ni tekst, kakor večini sočasnih mu komponistov, le vešalo za plašč glasbe, ni beseda le sredstvo, da kaže kontrapunktično svoje znanje. Staviti ga hočemo v vrsto onih umetnikov, ki so ohranivši stare forme pri vsi umetelnosti respektovali liturgiško besedo — ter ohranili pravo razmerje med njo in glasbo. To ravno, čistost v slogu njega cerkvenih skladeb, stavi ga med prvake vélike njegove dobe.

V njega maši ni takta, ki bi bil odmev necega posvetnega — kakor prejšnji posvetni kanti firmi; — vse vzeveta, bodi si iz lastnega ali pa iz rimskega korala, in ne najdemo takta, kjer bi bila beseda z glasbeno mislijo v konfliktu.

Gallus znal je pogoditi pravo sredo, ki ga je varovala, da ni bil ne cerkveno dramatičen, kakor poznejši skladatelji italijanski nasledkom prenapetega zasledovanja teksta, a da tudi ni otrpnela umetnost v liturgičnih okovih, kakor to nahajamo v stari šoli nizozemski.

Te lastnosti zadostujejo popolnoma, da ostane svetu Gallus-ovo ime nepozabljeno, dela pa v trajni uporabi. Nam pa, ki bivamo v Kranjski, njegovi domovini, ostane naj v častečem ga spominu. Res, da ga je odposlala usoda v tujino; toda sin Kranjske ostane. On sam se je vedno Kranjca imenoval, ter družil, kakor je to razvidno iz večine njegovih ostalin, rodno svoje ime vedno z pristavkom „Carniolus“. — . —

D o p i s i

Z Dunaja. Ker ste v zadnjem listu prinesli adresu, katero je predsedništvo cerkveno-glasbenega shoda v Soave bilo poklonilo sv. Očetu dne 18. avgusta 1890, izvolite vsprejeti še poročilo o delovanji vatikanskega semenišča (seminario vaticano) za cerkveno glasbo, kateremu je sv. Oče postavil na čelo P. de Santi-ja S. J. kot vodjo. Mimogredé naj bode rečeno, da je P. de Santi rodom Tržačan, (sestra njegova je organistinja pri č. ss. Uršulinkah v Gorici, ki se mnogo trudi za preustroj cerkvene glasbe), pisatelj cerkveno glasbenih člankov v „Civiltà cattolica“ in duša italijanskih cecilijancev. O uspehih zgoraj omenjenega vatikanskega semenišča je pisal v Lokalanzeiger-ju protestant baron Dr. Bilguer in prestavo tega članka je prinesel goriški Eco del Litorale v štev. 4. maja 1891. Članek slóve tako-le:

Zdi se, da se hoče P. de Santi resno povrniti k starim, ker je ne samo naučil svoj kor pravilno prednašati klasično glasbo, temveč tudi — kar vsak pazljiv poslušalec hitro spozna — v prav kratkem času vžil svojim učencem naraven čut za glasbo in prav živ vkus za stare melodije gregorijanske.

To ni moglo biti lahko, ker se mora pomisliti, da on ni dobil skrbno pripravljenih tal in v tem zmislu vže obdelanih. Temveč so bili stari predsodki in pa poglavitna zapreka ono neprestano menjavanje gojencev, ki je v navadi po semeniščih; na drugi strani pa je pomagal oni naravni čut za glasbo, ki je nekako lasten vsem Italijanom.

Izmed 60 gojencev vatikanskega semenišča je bilo izbranih 25—30 za sestavo pevskega zbora, starih 9—20 let. Mi smo imeli priložnost prepričati se o uspehih in pridobitkih teh mladeničev in smo se čudili njih spretnosti v petju in pa absolutni gotovosti, katero kažejo vsi, tudi najmlajši, pri čitanji partiture.

Njih mladi glasovi imajo neko posebno barvo, da gladijo poslušalca najsladkejše. Tudi je znana njih nežnost, ki morda izvira od tod, ker so vsi pevci Rimljani in imajo kot taki zelo čist in povsem pravičen izgovor. Govoreč o uspehih vatikanskega semenišča gledé glasbe, je treba najprej omeniti, da se je začelo preustrojati (cerkveno glasbo) še le v maju l. 1888. Vže spomladi naslednjega leta je zbor nastopil v cerkvi s produkcijami, izmed katerih omenjam samo slavno Palestrinino mašo Iste Confessor. V juliju l. 1890 je doletela zbor največa čast biti poklicanemu pred sv. Očeta Leona XIII., da bi pokazal svoj napredek in zmožnost. O tej priliki se je sv. Oče o mladenčih prav pohvalno izrazil.

Decembra preteklega leta smo bili navzoči pri javni produkciji Schola Cantorum (pevske šole) in smo slišali veličastni kor Haydnovega stvarjenja (Die Himmel erzählen) in Mendelssohnovega Paula (O welch' eine Tiefe). To je gotovo velika zasluga P. de Santijeva in kaže, da se je zgloбил v glasbo klasičnih oratorijev in v muzikalni klasični duh. Oba kosa sta bila prednašana od italijanskih grl in v italijanskem jeziku takó dobro, da bi delala čast kateremukoli boljšemu koru nemškemu. Druga produkcija, pri kateri smo bili navzoči, je bila 5. tega meseca v čast obletnice papeževnega kronanja in v spomin sv. Gregorija Velikega. Posebno zanimiva je bila zató, ker je P. de Santi imel govor, v katerem je modroval o početkih in o razvitku gregorijanskega petja, kakor tudi o najnovejših sadovih gregorijanskih študij, katere so dosegli posebno francoski benediktinci v Solesmih in naposled o ukrepih sedanjega papeža za preustroj cerkvene glasbe.

Program se je, kakor se samo ob sebi razume, kretal samó v klasičnih mejah.

Klasična glasba mora nekako preiti v kri in kosti današnjega roda. Samó tedaj se bo razumela prava cerkvena glasba kot imeniten dar Božji, in samo tedaj bode mogoče z

modernimi močmi stvariti umotvore, ki povsem spolnjujejo nebeško nalogo prave glasbe. Vsekako moramo imeti največe spoštovanje do sv. Očeta Leona XIII. kakor tudi do kora vaticanskega semenišča, izvežbanega od P. de Santija, da sta pokazala v tem obziru pravo pot. Iz teh vspehov se tudi razvidi, koliko se dá doseči na polju cerkvene glasbe, če se ima dobro voljo, stanovitno pridnost in sistematično ter dobro vodjeno šolo.

Novomesto. Praznik sv. apostolov Petra in Pavla bil je za naš pevski zbor kaj imeniten. Skrbno se je pripravljaj, da svojemu milostljivemu pokrovitelju, gospodu proštu za god napravi kaj posebnega. Pela se je njemu posvečena „Missä in hon. ss. app. Petri et Pauli“ od Ig. Hladnika op. 16. Introit in Communio koralno, za Graduale „Tu es Petrus“ od Palestrine 6 glasno za dva sop., alt, dva ten. bas., iz Lüčkove zbirke IV., št. 20; Off. „In omnem terram“ od dr. Fr. Witta za 8 glasov v dveh zborih, iz Flieg. Blt. 1885.; pri blagoslovu A. Foersterjev Tantum ergo iz op. 16., št. 2. Vse skladbe so se predavale točno in z veliko navdušenostjo, ker zavest, da se Palestrinov Tu es Petrus to pot prvič poje na Slovenskim, kakor tudi Off. od Witta, sponosila in razgrela je vse sodelujoče (vsih skupaj 19). Kdor ima omenjeni skladbi, lahko uvidi, da je naš pevski zbor vrlo izvežban, ker je kos, kaj tacega peti. Bog daj le vsemu zboru edinost, vztrajnost in gorečnost kot do sedaj; veliko lepega bode še lahko storil v čast božjo in povzdigo prave cerkvene glasbe.

Le na delo! Popsod se dobé lahko pevke in pevci; vztrajnost, pridnost in gorečnost za lepo in pravo cerkveno glasbo vse zapreke premaga. Začetek je nekoliko težak, a toliko je bolj vesel vsakdo lepega uspeha, kateri po stanovitnem trudu nikdar ne izostane.

Razne reči.

— Konec šolskega leta in ob enem javna skušnja učencev naše orglarske šole (št. 13. na starem trgu) bode v ponedeljek 13. julija ob 9. uri zjutraj. Vabijo se k nji vsi prijatelji cerkvene glasbe.

Začetek novega šolskega leta bode 16. sept. ob treh popoldne.

— 1300-letnica sv. Gregorija Vel. se je v Rimu od 9. do 17. aprila t. l. jako sijajno obhajala in to po raznih cerkvah: 9. aprila pri sv. Pavlu zunaj mesta, kjer je 20 benediktincev koral pelo, 10. aprila pri sv. Petru, 11. aprila pri sv. Janezu v Lateranu, 12. aprila pri sv. Gregoriji na Celiji (rojstni hiši sv. Gregorija), 13. in 14. aprila je bila „znanstvena akademija“ v Pijevem semenišči in zborovanje arheologov pri sv. Agati Gotski, 15. aprila izlet arheologov k stari baziliki sv. Petronile pri katakombah ss. Nereja in Abileja, zvečer je bilo v S. Maria in Capella 100 revežev nasitenih, 16. aprila je govoril pri sv. Gregoriji na Celiji P. Grisar S. J. o zgodovini tega samostana, zvečer so se razpravljale Gregorijeve bogoslovne vednosti, 17. aprila bili so vsi udeležniki 1300letnice od sv. Očeta Leona XIII. v avdijenici sprejeti. Slavnost se je končala z akademijo v uradni palači papeževi.

— Vis. čast. g. nadškof v Köln-u, dr. Filip Krenzert je svoji duhovščini razglasil, da, ker so iztisi antifonarija in graduala za Kolinsko škofijo pošli, ga ni volja, knjigi dati zopet ponatisniti, marveč naj si preskrbé, kjer je novih treba, onih koralnih knjig, katere sta Pij IX. in Leon XIII. avtentičnin spoznala in je vsm škofom priporočala.

— Poletni čas je čas zborovanj in pevskih shodov. Naznanili smo že občni zbor nemšk. Cec. društva v Gradci; podučevalni kurz in zborovanje orglarjev in orglavcev na Dunaji. — Zborovali bodo tudi ameriški cecilijanci ter napravili v mestu Defiance od 7.—16. julija t. l. kurz za organiste, katere bosta podučevala gg. Singenberger in P. Jung. Dr. F. X. Haberl bode vodil od 3.—9. avgusta podučevalni tečaj za katoliške pevovodje, orglavce in cerkv. pevce v Landau (Pfalz); od 20.—25. julija pa v osrednjem samostanu „angleških gospodičen“ na Bavarskem. K temu shodu so v prvi vrsti vabljeni pevske učiteljice samostanskih zavodov. Vnema teh Bogu posvečenih devic za dostojno službo božjo nam daje upanje, da bode sad Haberl-ovega poduka obilen in prijeten.

Nujno prosimo, naj bi čè. gg. naročniki C. Gl-a blagovolili poslati zaostalo naročnino tega in prejšnjih let.

Pridana je listu 7. števil. prilog.

Odgovorni vrednik lista **Janez Gnjezda**. — Odgovorni vrednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Millie.